

plačevali na račun neposrednih davkov, razen invalidskega in komorskega davka še:

- a) Aktivni uradniki od osnovne in položajne plače, a vsi drugi od pokojnine ali pomoči — brez draginskih doklad davek po sledeči lestvici:

1. Uradniki, častniki in uslužbenci izven kategorije 5%.

2. Uradniki, častniki in uslužbenci v kategorijah 4%.

3. Zvaničniki, podčastniki in služitelji 3%.

- b) Upokojeni uradniki in častniki, ki niso prevedeni in razvrščeni po novem uradniškem zakonu, odnosno po zakonu o ustroju vojske in mornarice in zakonu o državnem saobračajanju osebju, plačajo 5% od pokojnine oziroma plače — brez draginskih doklad, ako znaša pokojnina oziroma letna plača, ki se mora obdavčiti 48.000 Din, drugače pa le 4%.

- c) Dnevničarji, ki so zaposleni v pisarnah, plačajo od vseh prejemkov 3%.

- d) Uslužbenci državnih posestev Belje in Topolovac, kakor uslužbenci rečne plovitbe Kraljevine SHS bodo obdavčeni od 1. aprila 1927 dalje za vse prejemke v denarju in naturi kot privatni nameščenici tako, da znaša maksimalna stopnja 5%.

Učni načrt za vse šole.

Čl. 135. Prosvetni minister je pooblaščen, da uvede edinstveni učni načrt za vse šole, ki spadajo pod prosvetno ministrstvo, a to z naredbom po čl. 94. odst. II. ustave in po odobritvi ministrskega sveta. Ta načrt naj velja za dobo dokler se ne izvede izenačenje zakonov.

Ukinitve plače za študij na Višji pedagoški šoli.

Čl. 137. S pričetkom šolskega l. 1927./28. se začne z ukinjenjem višjega tečaja (III. in IV. letnik) na Višjih pedagoških šolah in se ne bo odprlo več III. letnika, nego samo IV. Sedanjí slušatelj III. letnika končajo v letu 1927./28. IV. letnik in s tem se ukine višji tečaj.

V I. letnik nižjega tečaja Višjih pedagoških šol bodo sprejeti v letu 1927./28. učitelji po razpisu; dovoljen jim bo za čas študija dopust brez pravice do plače.

Selitveni stroški ob razpisu.

Čl. 146. Proti čl. 33. st. b. uredbe D. R. Br. 96.000 z dne 30. septembra 1920. leta, kakor tudi poznejših izmen in dopolnitev, je smatrati premeščenje učiteljstva po razpisu, kot premeščenje na lastno prošnjo. Za selitev po taki premostitvi ne pripada učiteljstvu povrnitev selitvenih stroškov iz državne blagajne.

Podreditev trgovskih in obrtnih šol ministrstvu za trgovino.

Čl. 265. Vse trgovske akademije, trgovske šole, srednje tehnične in strokovne obrtne šole, moške in ženske obrtne šole (večerne, nadaljevalne, vajenske) v celi kraljevine pridejo v območje ministrstva trgovine in industrije.

Minister trgovine in industrije je pooblaščen, da predpiše pravilnike za vse navedene šole.

Kredit, predvideni za strokovni trgovsko-obrtni pouk v proračunu prosvetnega ministrstva, se imajo smatrati od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, kot proračun iz

datkov ministrstva za trgovino in industrijo in s njimi razpolaga minister za trgovino in industrijo.

Pritožbe v pokojninskih zadevah.

Čl. 295. Rešenja po čl. 156. uradniškega zakona dostavljajo se za državo namesto finančnemu ministru, Glavni kontroli z ozirom na čl. 95. zakona o Glavni kontroli.

Tožbe proti rešenju Glavne kontrole o količini osebnih in rodbinskih pokojnin nje-nih uslužbencev rešuje Državni svet. Vsi odloki o službenih odnošajih (čl. 114. uradniškega zakona) se dostavljajo Glavni kontroli proti potrdilu, a rok za tožbo predviden po čl. 21. zakona o Državnem svetu in Upravnih sodiščih, začne teči z dnem potrditve prejema na receptu. To velja za one odloke, ki so objavljeni v »Službenih novicah«.

Pokojnina reaktiviranih državnih uradnikov.

Čl. 296. Civilni in vojni državni uslužbenci, ki so bili izven državne službe (v pokojju, odpušteni ali, da so podali ostavko) predno je stopil v veljavo zakon o ustroju vojske in mornarice od 9. avgusta 1923. uradniški zakon od 31. julija 1923 in zakon o državnem saobračajanju osebju od 28. oktobra 1923. leta, pa so potem, ko so stopili v veljavo ti zakoni, bili ponovno sprejeti, ali bodo sprejeti v državno službo, ne morejo biti upokojeni s pokojnino, ki jim pripada po teh zakonih pred pretekom treh let od dneva ponovnega sprejema v državno službo. V slučaju upokojitve takih uslužbencev pred potekom treh let se jim nakaže pokojnina po odredbah prejšnjih zakonov z ozirom na plačo, ki so jo imeli, ali bi jo imeli pred ponovnim sprejetjem v državno službo s položajem, ki so ga pridobili z reaktiviranjem. Čas, ki so ga prebili v državni službi po ponovnem sprejetju se jim računa za procento. Čas treh let se računa v efektivno trajanje. Ta odstavek se ne nanaša na one, ki so bili pred veljavnostjo tega zakona upokojeni, bodisi, da jim je pokojnina regulirana ali ne.

Od tega so izvzeti oni uslužbenci iz prvega odstavka, ki morajo biti upokojeni po zakonu samem predno potečejo tri leta, kakor tudi oni, ki so dopolnili službeno dobo, ki je potrebna za pokojnino, pod pogojem, če ne bodo upokojeni na lastno prošnjo.

Ravno tako se odredbe prvega odstavka tega člena ne bodo spreminjale.

Za družinske pokojnine uslužbencev, omenjenih v prvem odstavku, ako so umrli pred pretekom triletnega roka.

Všetje povišje v pokojnino.

Čl. 297. Civilni in vojni državni uslužbenci kakor tudi uslužbenci državnih saobračajnih ustanov, ki bodo napredovali v višjo grupo, dobijo pravico do osebne pokojnine v višini te grupe le tedaj, če so prejeli plačo te grupe že eno leto. V nasprotnem slučaju jim pripada pokojnina v višini prejemkov grupe, v kateri so bili pred tem.

Od tega so izvzeti oni uslužbenci, ki so upokojeni zato, ker so 60 let stari, ali pa, če so postali za službo duševno ali fizično nesposobni.

Ta odredba ne velja za družinske pokojnine državnih uslužbencev, ki so umrli kot aktivni.

Splošne vesti.

— Vstop hrvatskih učiteljev v UJU. Večina članov Hrvatskega učiteljskega Saveza, ki je doslej stala na strogo hrvatskem stališču, je zaprosila za vstop v UJU. Sklican je v Zagreb izredni občni zbor, na katerem bodo sklepali o vprašanju fuzije z UJU. Zadevna zaključna poganjanja se prično okrog 29. aprila t. l. med obema učiteljskima stanovskima organizacijama in je pričakovati, da se končno ustanovi enotna jugoslovanska učiteljska organizacija. Dne 29. aprila t. l. bo v Zagrebu tudi konferenca vseh poverj. UJU, ki bodo predvsem redigirali predlog projekta novih pravil UJU.

— Disciplinska sodišča za učitelje. V prosvetnem ministrstvu se je vršila konferenca referentov za poedine pokrajine, na kateri se je razpravljalo o novem pravilniku o ustroju in poslovanju disciplinskih sodišč za učitelje. Pravilnik so izdelali pravni referenti prosvetnega ministrstva. Uredba o disciplinskih sodiščih je že izšla. Obstojajo oblastna in centralno disciplinska sodišča. V oblastnih disciplinskih sodiščih ima učiteljstvo enega, v centralnem sodišču dva svoja zastopnika. Izvolitev oblastnih učiteljskih zastopnikov disciplinskega sodišča mora biti izvršena do 15. maja t. l. Disciplinske kazni so iste, kakor jih predvideva uradniški zakon. Zadevo bomo še obravnavali.

— Možitev učiteljic. Prosvetno ministrstvo je izdalo odredbo, po kateri se učiteljice v Bosni in Hercegovini naroča, da se morajo pred poroko v vsakem slučaju obrniti na prosvetno ministrstvo za dovoljenje. Doslej je prosvetno ministrstvo izdalo že mnogo takih dovoljenj učiteljicam v Sloveniji.

— Policijski komisar na učiteljskem zborovanju. Na beograjskem učiteljskem zborovanju dne 7. t. m. se je dogodilo nekaj značilnega, kar se ni še dosedaj, odkar postoji učiteljska organizacija. Na zborovanje je prišel beograjski policijski komisar, katerega je predstavil predsednik zbora svojim kolegom. Prisotni učitelji in učiteljice sprva niso znali, da je nepoznani gospod komisar beograjske policije, pač pa so mislili, da je to gost, ki se interesira za pe-

dagoške probleme, ki so bili na dnevnem redu. Ali ko je učiteljstvo čulo, kdo je nepovabljeni gost, ki ima namero uradno prisostvovati zboru z dnevnim redom čisto strokovnih razprav, je bilo iznenadeno, je revoltiralo ter protestiralo proti temu in prekinilo zborovanje v znak protesta. Ko je policijski komisar videl posledice svoje ga postopka, jo je nenadoma odkuril. Saj vendar pedagogika ni politika. P. J.

— Zidanje šol. Ministrstvo prosvete je izdalo razpis, v katerem se navaja, da je treba za zidavo in prezidavo šol imeti predhodno dovoljenje ministrstva prosvete in od ministra gradjevin. Upravitelji in krajni šolski sveti, ki se ne bodo držali te navedbe, bodo strogo kaznovani, kakor tudi obremenjeni s polno materialno odgovornostjo, ako začno z zidanjem brez odobrenja načrta in predračuna. Načrte in predračuna bodo preskrbele po naredbi ministrstva gradjevin gradbene sekcije. — Je li polnomočna ta naredba tudi za Slovenijo, ali samo za Srbijo, ni razvidno.

— Kmetijsko-nadaljevalno šolstvo in šolski vrtovi na kmetijski razstavi v Ljubljani. Kmetijska družba bo priredila v zvezi z Upravo velesejma povodom letošnje 160. letnice meseca septembra jubilejno kmetijsko razstavo v Ljubljani. — V splošno po- učenem oddelku bo na tej razstavi poleg kmetijskega in gospodinjinskega šolstva tudi kmetijsko-nadaljevalno šolstvo in šolski vrtovi. — Da bo ta del razstave čim bolj uspel in podal potrebno pobudo za razvoj te naučne stroke, ki je največjega pomena za stanovsko vzgojo kmetijske mladine, je povabil prosvetni oddelk v Ljubljani za okrožnico P. br. 2455 od 7. aprila 1927 k sodelovanju vse učitelje vrtnarje in učitelje kmetijsko-nadaljevalnih šol in tečajev. Nameravana razstava naj nudi popolno sliko o doseganju razvoju in stanju nadaljevalnega šolstva in šolskih vrtov. Razstavljena naj bi bila razna učila, načrti, slike, modeli, orodje, knjige itd.

— Nekaj tisočev državnih uradnikov je bilo reduciranih 1. aprila. O predhodni in pravočasni preskrbi ali o kakih pomoči tem revežem, ki so ostali z deco na ulici, ni go-

vora. Z ljudmi, ki imajo fakultetsko nasobrazbo se je postopalo tako, kakor se danes ne sme postopati niti z navadno služkinjo. Bojimo se, da ne vpliva preveč na nas — ne Albanija — pač pa Afrika. P. J.

— Koga je treba reducirati? Neki šef finančne uprave v Banatu je poveril milijon in dvestotisoč državnega denarja. Za ta zločin se nahaja v zaporu ter prejema kot defraudant polovico svojih prejemkov. Njegov sokravec, šef višje finančne uprave, je položil tristotisoč kavicje ter je izpuščen iz zapora, da se brani v svobodi. Seveda ta dva gospoda nista reducirana, pač pa je odpuščen nebroj ljudi s petero in šestero dece. P. J.

— Zloglasna štednja. Prvega aprila, t. j. na dan, ko je ostalo brez kruha nebroj uradnikov radi zloglasne štednje, je bilo izplačano nekemu višjemu uradniku 12.000 dinarjev za čezurno delo. To je toliko, kolikor bi bilo dovoljno za enega uslužbenca za celo leto. To je štednja, dati onemu, ki ima, in vzeti drugemu, ki nima. P. J.

— Čudno. Premestili so me iz A. v B. Seliti sem se moral brez potnih stroškov. Ko sem dospel v B., sem svoje pohištvo za štiri sobe spravil na podstrežje in v vlažno klet svojega malega novega stanovanja, dočim sem se z ženo in dvema otrokoma stisnil v sobico brez peči, ki je ravno tako vlažna. Drugo manjšo sobo sem pretvoril v kuhinjo, ker drugih prostorov ni bilo za to svrhu. Plačo, ki mi je bila v A. ustavljena pred selitvijo, sem prejel v B. šele tri mesece po selitvi. Štiri mesece po selitvi mi je odobren račun selitvenih stroškov in to od 13.000 dinarjev službeno potrjen računov samo 8000 Din. Rudi te velike škode, ki mi jo je prinesla neprostovoljna selitev, sem bil prisiljen pritožiti se Glavni kontroli. Glavna kontrola ugotovi moji pritožbi in ko sem vložil prošnjo za izplačilo odobrenih selitvenih stroškov, sem dobil namesto denarja sledečo izjavo: »V zvezi s tamošnjim aktom št. 3 od 8. januarja 1927 se naslovu javlja, da se pritožbi radi prenizko odredjenih selitvenih stroškov ne more ugoditi, ker se zahtevi Glavne kontrole ni moglo zadostiti iz vzroka, ker je originalni potni selitbeni račun likvidiran ter spada etatnemu dnevniku kr. davčnega urada v B. za mesec november 1926 kot dokazilni dokument.« Tako sem ostal zadolžen do grla radi te premetitve, ali sem obogatel na žalostnem izkustvu, da postoji v naši zemlji etatni dnevnik in neki dokazilni dokument, ki sta starejša od same rešitve Glavne kontrole. Pa recite, da ne funkcionira v redu naša administracija. P. J.

— Kakšna naj bo stalnost? Kakšna mora biti stalnost pri učiteljstvu nam dokazuje švicarsko učiteljstvo v Curihu. Razen stalnosti na mestu so tamkajšnji učitelji stalni tudi v razredu, ker se je preizkusilo, da ima največ uspeha oni učitelj, ki stalno podučuje v istem razredu ter se v tem specializira. Dalje! Stalni učitelj v razredu ima tudi stalno razdelitev šolskih ur. Vse to je natisnjeno v razredni knjigi, ki se jo menja le tedaj, ko stopi učitelj-razrednik v penzijo. Tako lahko ve tudi naučno ministrstvo kdo in kaj ter v katerem razredu dela ob gotovih urah. P. J.

— Hiperprodukcija uradnikov. Mnogo naših šol daje uradniške kandidate za državno službo, ki se jih ne more zaposliti ter tako nezaposleni čakajo leto dni in več, dokler ne dobe službe. Ta težkoča se je povečala posebno sedaj, ko se je projektiralo z novim budgetom reduciranje precejšnjega števila uradniških mest. Nekateri pravniki čakajo leto dni na službo. Dijaki trgovskih akademij se ponujajo od banke do banke za nekoliko stotakov plače. Opozarjamo tovariše, ki žele izsolati deco, da jih dajo v take šole, odkoder gredo lahko in hitro v privatna podjetja in profesije. P. J.

— Prošnja. Kdo izmed tovarišev ima na razpolago zadnjo (44. številko) decembersko številko »Učit. Tov.« leta 1919., je vkladno naprositi odstopiti jo proti odškodnini. — Učiteljica Kveder, Rogatec 37/II., Stajersko.

— Poroka. Vlado Rojec, strokovni učitelj na meščanski šoli na Raketu in Anica Brcetova, učiteljica v Šent Rupertu, sta se poročila na velikonočni ponedeljek v Šent Janžu na Dolnjemskem. Zelimo jima obilo zakonske sreče!

— Umrla je v Ljubljani ga. Pavla Levčeva, mati prof. Lee Grasseljeve in strok. učiteljice Ane Levčeve. Naše sožalje!

— III. književna tombola Jugoslovanske Maticе. S številkami: 24, 7, 43, 33, 34, 68, 21, 6, 53, 51, 48, 49, 72, 81, 31, 12, 75, 14, 25, 46, 82, 9, 36, 11, 38, 57 so bili zadeti vsi dobitki od amb do činkvin. Dne 15. t. m. so se izžrebale sledeče številke: 85, 76, 16, 59, 8, 41, 40, 1, 90, 79, 27, 66, 29, 74, 64, 30, 63 in 2 in s temi se prične igra za tombolo. Kdor je torej zadel tombolo (vseh 15 števil), naj pošlje svojo tablico na naslov Jugoslovanske Maticе, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

— Pokrajinski zbor Jugoslovanske Maticе se vrši v nedeljo, dne 24. aprila v Ljubljani ob 10. uri v »Mestnem domu«.

— Vojni invalidi, vozne olajšave na železnici. Ministrstvo saobračaja je s svojim odlokom K. br. 887 od 24. januarja 1927 obvestilo ministrstvo notranjih del, da je predpisalo s pravilnikom, ki stopi v veljavo s 1. februarjem 1927, da bodo uživali invalidi brezplačno vožnjo, ko jih pristojne oblasti ali pooblašcene ustanove pozovejo ali napotijo k zdravniškemu pregledu, zdravljenju, strokovnemu pouku, zaradi poprave proteza ali drugih ortopedskih sredstev in ko se bodo odtod vračali domov. — Spremljevalci invalidov navedenih v čl. 43. invalidskega zakona imajo isto

pravico do brezplačne vožnje kakor invalidi, ki jih spremljajo na zdravljenje. — Poleg tega imajo invalidi pravico do polovične vožnje trikrat na leto, kadar potujejo po privatnem poslu (čl. 43. invalidskega zakona).

— Učne osebe za meščanske šole. Ker se bo v bodočem šolskem letu rabilo na meščanskih šolah v ljubljanski oblasti več učnih oseb, iz Višje pedagoške šole pa jih še ne bo prišlo dovolj, se bodo nastavlale začasno še učne osebe z osnovnih šol. Dobro kvalificirani učitelji(ice), ki bi želeli poučevati na meščanskih šolah, naj po uradni poti vložijo prošnjo na velikega župana ljubljanske oblasti. V prošnji je navesti sedanjo službo, službeno dobo in predmetno skupino, ki jo žele poučevati.

— Državni grb. Učiteljski dom v Mariboru je poslal poverjenistu UJU v Ljubljani gratis državni grb. Hvala! Ker je grb odobrilo ministrstvo prosvete ter ga priporočilo vsem prosvetnim upravam v državi, ga priporočamo tudi mi v nakup vsem šolam in učiteljstvu. Cena mu je 20 Din. Razpošilja ga Učiteljski dom v Mariboru. Dobiti ga je pa tudi po vseh večjih knjigarnah.

— Letno poročilo za poslovno leto 1926./27. je treba poslati poverjenistvu gotovo do 15. junija 1927. V ta namen naj izpolnijo društveni funkcionarji tiskovino, ki jo je razposlalo poverjenistvo na vsa okrajna učiteljska društva. Vse članstvo opozarjamo, da stavi na zborovanjih za pokrajinsko in državno skupščino predloge in nasvete, ki naj tvorijo podlago in dajo smer nice bodočemu delu v organizaciji. Brez iniciative od strani društev ni življenja v centrali.

— Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. Poverjenistvo je razposlalo tozadevno okrožnico na vsa okrajna učiteljska društva s pozivom, da javijo delegate in namestnike najkasneje do 15. junija 1927.

— Naročnikom srbohrvatsko-slovenskega slovarja v znanje! Na razna vprašanja, kadaj izide srbohrvatsko-slovenski slovar, sporočamo, da bo slovar dotiskan tekom enega meseca, naka se ga bo takoj razposlalo vsem cenj. naročnikom. Ker je naklada slovarja mala in bo, kakor naročila že danes kažejo, knjiga razprodana v kratkih tednih, je želeli, da se interesi čimprej prijavijo; zadostuje navadna dopisnica. Slovar bo vezan v platno in stane 50 Din. Strani 300. — Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Francišanska ul. 6.

Enotna fronta učiteljstva z ostalim drž. uradništvom.

—pz Izplačilo razlik. Za leto 1927./28. dovoljeni kredit v znesku 10 milijonov dinarjev se bo v najkrajšem času izplačal oženim služiteljem brez otrok in služiteljem samcem. Ostale terjatve tvorijo letiči državní dolg ter se bodo poravnale iz državnega posojila, kakor obljubljajo še v tekočem letu.

—pz Nova uredba o povračilu selitvenih in potnih stroškov. V kratkem izide nova uredba o povračilu potnih stroškov, ki bo vsaj deloma saturirala zahteve državnih nameščenecv.

—pz Kadaj se bodo prevedli kronski upokojenci? Nove pokojnine kronskih upokojencev se prično izplačevati najkasneje v treh mesecih, računši od 1. aprila t. l. dalje. O kakih retroaktivnosti zakona ne more biti govora, ker je s tem dnem stopil tudi finančni zakon v veljavo.

—pz Revizija razvrstilne uredbe. Tendence načrta nove uredbe o razvrstitvi državnih nameščenecv sloni predvsem na izboljšanju položajev vodnih mest II. in III. kategorije. Med 3. in 4. skupino I. kategorije nameravajo vrniti še eno skupino, ki bo odgovarjala službenim prejemkom polkovnika.

—pz Enotna fronta vsega državnega uradništva. Glavni Savez državnih nameščenecv je sklical za 8., 9. in 10. april v Beogradu široko konferenco predsednikov vseh pokrajinskih zvez, na kateri so se pretresala najbolj aktualna vprašanja državnih nameščenecv s posebnim ozirom na razširjenje in poglobitev njihovih organizacij. Ugotovilo se je, da je izmed okroglo 100 tisoč državnih nameščenecv, ki jih imamo v državi, organiziranih nekaj nad eno tretjino. Reorganizacija se sicer vrši že od 1. januarja dalje, vendar pa je Glavni Savez storil potrebne korake, kako bi izvršil reorganizacijo, da bo do konca leta organiziranih vsaj polovica državnih nameščenecv.

—pz Izporemba uradniškega zakona. Delegati činovniškega Saveza iz pokrajin so se te dni bavili v Beogradu z izporembami uradniškega zakona, ki nam jih je donesel novi finančni zakon. Na konferenci se je razpravljalo o izporembah uradniškega zakona in uredbe o razvrstitvi ter o izplačilu razlik, ki jih dolguje država svojim nameščenecm za čas od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924.

—pz Zvezo državnih nameščenecv za Slovenijo je zastopal na seji Činovniškega Saveza v Beogradu predsednik Zveze državnih nameščenecv računski direktor g. Milan Paternoster.

—pz Tudi hrvatski državni uradniki so vstopili v Činovniški Savez. Glavni Savez je na svoji zadnji seji sprejel v svoje članstvo Savez javnih namještenika i umirovljenika v Zagrebu, ki doslej ni bil član Glavnega Saveza. S tem se je enotna fronta državnega uradništva zelo povečala in kakor je videti ne padajo predsodki separatizma samo med hrvatskim učiteljstvom, temveč tudi med vsem ostalim državnim uradništvom.

—pz Pristop meščanskošolskega učiteljskega zveza v Zvezo državnih nameščencev. Na obnem zboru v Celju so sklenili meščanskošolski učitelji, da pristopijo k Zvezi.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—e Kakor poročajo dnevni listi je premeščen tov. Pivk iz Toplice v Dole po čl. 71. čin. zak. Poverjeništvu UJU ni prejelo o tem nobenega obvestila, ne od prizadetega in ne od okrajnega društva. Če prejme poverjeništvu potrebne avtentične podatke in poročilo — za kar ne moremo smatrati poročila dnevnih listov in ne krik, ki ga bo morda vzdignilo tudi »Edinstvo« — bomo o slučaju podrobneje poročali brez oziroma levo ali desno. Iz tega slučaja je razvidno, kako škodljivo je, da je »Edinstvo« razdvojilo učiteljske vrste. »Edinstvo« svetujemo, naj resno presodi tudi ta slučaj preden kaj piše in naj ne tira s kakimi tiradami mladih ljudi v lastno nesrečo!

—e »Če bo kdo verjel« Učit. Tovarišu, ki se je povzpel že tako daleč, da je pričel v svojih predalnih priporočilih »Slovenskega učitelja«, glasilu Slomškove družbe — tako piše velikonočno »Jutro«. — Političnemu beležniku »Jutra« svetujemo, naj ne smatra učiteljskega za take mameluke, ki bi ne smeli vedeti za vse pedagoške liste, ki izhajajo in bi ne smeli čitati tudi drugih pedagoških listov. Z omejenostjo se ne širi naprednost! Zaradi tega, če bo čital razne pedagoške liste, se ne bo izneveril noben napreden učitelj in tudi »Učit. Tovariš« ne bo odbil s tem nobenega naprednega učitelja, pač pa bi svetovali »Jutru«, naj pomeče pred svojim pragom, saj še ni daleč čas, ko se je povzpelo tako daleč, da je udarjalo v listu po lastnih političnih pristaših. Presodi naj malo, kaj več škoduje napredni stvari.

—e »Učiteljsko društvo so nam bila vse. Čestokrat smo zatajili sami sebe in delali za skupnost.« Te lepe besede je izgovoril na obnem zboru nekega učiteljskega društva dne 6. aprila, ko je proslavljal zasluge vzornega tovariša odlikovanca g. nadzornika. Tako je bilo nekdanj. In danes, g. nadzornik? Kdo je razbil enotno učiteljsko organizacijo? Mi smo privedli v njo še one, ki so bili zunaj zaradi nestrpnosti lastnih kolegov. —i.

—e Predstavitev po § 71. obsoja najbrž neki tovariš v velikonočni številki »Jutra«, ker se je ta pripetila nekemu učitelju pri stahu SDS. V koliko je ta predstavitev res partizanska, mi ni znano, ker je v ljubljanski oblasti. Začudil sem se pa, ko sem čital obsodbo v glasilu stranke, katera se imenuje napredna, a se je ravno ta § grdo izrabljala celo proti naprednim učiteljem takrat, ko je bila ta stranka v vladi in so vodili prosveto njeni pristaši. Kje je tu logika in doslednost? Stališče organizacije glede § 71. je dovolj jasno. — i. Iz Mariborske oblasti.

—e S soodgovornostjo in sokrivdo za gospodarsko stanje in ugotovitve iz dobe prejšnjega poverjeništvu operativno se vedno zlasti tovariši v nasprotnem taboru, pa tudi nekateri naši ter propagirajo izstop tistih članov ožjega sosveta, kateri so imeli preje to, takrat dvomljivo čast, kakor vidimo sedaj. Če nimajo drugega sredstva, s tem ne bodo zmagali. Zadeva se je temeljito in vsestransko pojasnila že v Celju, pojasnila pa se bodo še pred sodiščem, ko pride prilika in čas. Zdej pa naj dokažejo javno in jasno vsi tisti, ki tako radi namigujejo, le en greh v tem oziru, ki bo držal kot dokaz sokrivde in soodgovornosti tistim trem članom tudi sedanjega ožjega sosveta. Kakor hitro so ti zaznali za visoke dolge, so takoj storiili svojo dolžnost. Ovirali so jih drugi! Brez dokazov so kričali podobni tistemu, ki je trdil, da je tatvine sokrivt tudi policaj, ker je tatu odkril in prijel. Ves trud je docela brez uspeha! Izmišljajte si še take intrige, enotnosti v sedanjem poverjeništvu ne pridete blizu. Dokazi glede sokrivde in soodgovornosti so bili podani v Celju in so pripravljeni tudi za sodišče! —i.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Upokojitve. Na predlog ministra prosvete so trajno upokojeni: Fr. Baf, okr. šolski nadzornik v Kastvu; Matilda Blagajne-Gorišek, učiteljica v Ljubljani; Avgust Sabec, učitelj v Dramljah pri Celju; Ana Pfeifer, učiteljica manjšinske osnovne šole v Ljubljani; Ignacij Strmečki, učitelj v Ksaveriju pri Gornjem gradu in Marija Marok-Sedej, učiteljica v Ljubljani.

—i Napredovanja. V 3. grupo II. kategorije: Fran Mejač, Nada Fakin-Gruden, Bernarda Ritter-Stibrič, Marija Piano, Angela Sadar-Vorbach, Pavla Zotter; v 4. grupo II. kategorije: Friderik Hegler, Anica Slapšak, Stanislava Bohč, Josipina Zumer, Štefanija Smalc, Antonija Ulčar, Ivan Baškovič, Ladislav Kraker, Ana Kiferle, Angela Lorber, Zmagoslav Konečnik, Franc Erzenjak, Zmagoslava Serajnik, Marija Kavce, Josipina Jecl, Jadriga Hudales-Matela, Jožica Osterc, Andrej Zvan, Olga Bračič, Angela Stani, Angela Hauptman, Cecilija Kukovec, Feliks Gröhl, Hilda Požar, Josip Križnič; v 1. grupo služitelja: Karol Sič.

—i Napredovanja: V 1. grupo II. kategorije: Pavel Zajc, veroučitelj; Amalija Macak-Reichmann, Marija Papst-Majcen, Mara Pöckerich-Lazar, Simon Radatovič; v 2. grupo II. kategorije: Ivan Stegovec, Rudolf Obrekar, Katarina Košiča, Justina Weber-Kaušek, Ruža Gosak, Jernej Čebul, P. Gratus Kostanjšek, Eliza Kert, Vojteh Hren, Stefan Lutar, Marija Jager, Katica Maslov-Plepel.

Književnost in umetnost.

—k Dr. Stanislav Bevk: Botanika za šolo in dom (s 304 slikami in 41 podobami v barvotisku). Cena v platno vezani knjigi 150 Din. 4^o Strani 447. Ljubljana 1927. Družbena založba šolskih knjig in učil.

Ta knjiga ni spisana na brzo roko, ampak je sad mnogoletnega truda in brezprimernosti. Napisal jo je priznani strokovnjak dr. Bevk, mož, kot ga izza Pavlinovih časov Slovenci še nismo imeli. — V prvem poglavju najdemo fiziologijo in anatomijo rastlin, v drugem staničnice in celičnice, povsod z vidika biologije, v tretjem rastlinske združbe, v četrtem pa organografijo. Prav izvrstno bodo služili ključki za rodove in vrste, kar je nad vse praktičen priatek, zlasti za začetnike. Znanstveno-slovenski slovarček in obširno stvarno kazalo povečava v prav izdatni meri uporabnost knjige.

Založba šolskih knjig je z Bevkovo Botaniko zamašila občutno vrzel na slovenskem znanstvenem polju. Nobena šola ne sme ostati brez te knjige, ker bo nudila zlasti učiteljsstvu neizčrpen vir samojzobrazbe in napredka. Starši naj jo kupijo za dar svojim ljudski šoli odraslim otrokom, ki imajo veselje za naravo in dali jim bodo darilo, ki bo imelo trajno vrednost.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo za celjski okraj bo zborovalo v soboto 7. majnika v Petrovčah. Dnevni red tvorijo: društvena poročila, volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino, predlog glede volitev novega odbora in slučajnosti. Glavna točka dnevnega reda bo pa predavanje tov. Elize Kukovčeve: O učenčevem vprašanju pri pouku. (V smislu doslednega udejstvovanja učnega načela samodelavnosti). Po možnosti nastopi pri obedu celjski orkester. Začetek ob 8. uri.

Poročila:

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. aprila na Spodnji Polskavi.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti tov. Čuček, ki je došel kot upokojenec med nas, prečita došle dopise ter poročila o poteku in sklepih zadnje odborne seje. Tov. blagajnik se pritožuje, da so med nami še nekateri zamudniki, ki še dolgujejo na lanskim članarini ter jih opozarja, da store svojo dolžnost! Preloži se ponovno pregled računov, dokler ne bodo dolgovi poravnani in blagajna v redu!

Tov. Planer se je udeležil obnega zborovanja U. D. v Mariboru ter poda k poročilu v 33. številki »Učit. Tov.« nekaj pojasnil. Omeni, da se je članarina znižala na 20 Din ter pričakuje pristop vseh navzočih v to društvo. Tov. predsednik priporoča sicer društvo vsem onim, ki imajo interes na njem, toda siliti koga, da vstopi — ne more!

Zvečer ob 8. uri in v nedeljo dne 10. ob 3. uri popoldne uprizarijo člani našega učiteljskega društva v Slov. Bistrici igro »Vozel« v prid U. D. v Mariboru. Pri tem obvestilu je vzbudilo ogorčenje dejstvo, da znaša državna taksa za ti dve predstavi 677 Din.

Sledilo je predavanje tov. Planerja o matematični geografiji v višjih razredih osnovnih šol. Podal je v učnih slikah snov ter pokazal pot, po kateri pridemo z lahkoto na podlagi delovnega principa do smotra.

+ Občni zbor učiteljskega društva za Mežiško dolino se je vršil dne 15. januarja t. l. na Prevaljah.

Predsednik tov. Feinig nam je podal v svojem letnem poročilu na njemu lasten jednat način sliko našega položaja v šolskem in stanovskem oziru. V šolski politiki centrale, v delovanju naše centralne uprave pogrešamo programatično smer. O resnih reformah na šolskem polju se ne razmišlja, pač pa imamo zabeležiti nekaj ponesrečenih eksperimentov, kakor na brzo roko izdelani učni načrt za osnovne šole. Še manj razveseljiva je bilanca v pogledu na naš gnotni in pravni položaj. Stalno se čutimo državni nameščenci ogroženi v priborjenih svojih pravicah, kar sili uradnike vseh kategorij, da strnejo svoje vrste v skupno obrambo. To dejstvo se izraža tudi v notranjem življenju našega Udruženja, kojega smer postaja vedno odločnejše stanovska.

Letno poročilo tajnikovega namestnika tov. Galloba se spominja častne vloge našega društva v našem stanovskem pokretu ter navaja predavanja strokovne in obče izobraževalne vsebine, kakor tudi en tečaj, ki ga je društvo v tekočem letu priredilo. V raznih resolucijah je povzdignilo svoj glas za pravice učiteljskega in so bile te resolucije vedno predmet temeljitih debat. Po inicijativi društva se je pričela akcija za ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih tečajev v našem srezu, ki obeta najlepše uspehe. V Mežici smo dobili meščansko šolo, za koje ustanovitev imajo svoje zasluge tudi člani našega društva. Tov. Košičurj smo postavili lep nagrobni spomenik.

Iz poročila marljive naše blagajničarke je razvidno, da je društvo vse svoje obveznosti poravnalo in da je v njem včlanjeno vse učiteljsvo v okraju.

Volitve so imele sledeči rezultat: predsednik tov. Feinig, odborniki: Mencin, Doberšek, Kertova, Gačnik, Gallob.

Članarina se je določila na letnih 150 Din, za obrambni sklad pa letnih 120 Din.

O najnovejšem projektu osnovnošolskega zakona je poročal tov. Mencin, pregledno navajajoč njegove hibe in vrline. Po daljši debati se je prepustila formulacija in natančnejša utemeljitev naših zahtev odboru.

Situacijsko poročilo je podal tovariš Doberšek ter pojasnil razplet in stanje Moderndorferjeve zadeve. Od nje je predlagana resolucija je bila po daljši debati z raznimi spremembami enoglasno sprejeta. Ker jo je »Učiteljski Tovariš« že objavil, je tukaj ne navajamo.

Na interpelacijo tov. Gačnika glede gospodarskega ter tov. Dominka glede splošnega položaja v našem poverjeništvu, je kratko odgovoril tov. Mencin, pridružio si obširnejše poročilo za prihodnje zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za srez Šmarje-Rogatec je zborovalo dne 2. aprila v Rogatcu. Udeležba je bila prav dobra.

Poročilo predsednika. Po običajnem pozdravu je predsednik prečital dopise nekaterih odsotnih članov. Javil je, da so društvena pravila odobrena. Društvo državnih upokojencev za Slovenijo se je izplačalo iz društvene blagajne 100 Din. Poročila se vzamejo na znanje in odobrijo.

Dopisi. 1. Glede na dopis učiteljskega društva za celjski okraj, se soglasno sklene, vložiti prošnjo na velikega župana v Mariboru za ustanovitev komisije Zdravstvenega odseka v Celju. 2. Dopis C. M. družbe, ki vabi, naj bi se poživile C. M. podružnice, se vzame na znanje. 3. Dopis poverjeništvu UJU glede strankarskega boja v dnevnikih, se je vzel z zadovoljstvom na znanje. 4. Glede dopisa tov. Karla Doberška v Prevaljah v zadevi slučaja tov. Moderndorferja se sklene soglasno, da bo vsak član tri mesece zaporedoma prispeval po 3 Din k dopornini. 5. Glede na poročilo obnega zborovanja Učit. doma v Mariboru priporočila predsednik, naj bi se članstvo, ki že ipak plačuje za to akcijo redni prispevek, spomnilo Učit. doma še ob svatbah, pogrebih in drugih žalostnih in veselih priložnostih ter zanj nabiralo darove.

Poročilo o seji širjega sosveta. Nato je predsednik podal poročilo o seji širjega sosveta UJU v Celju. Poročevalec je pohvalno ocenil delo sedanjega poverjeništvu.

Predavanje. O samodelavnosti učencev pri pouku in kako jih pripravimo, da stavijo vprašanja in učnih zadevah, je predavala tov. E. Kukovčeva. Skrbno sestavljeno predavanje je članstvo poslušalo z veliko pozornostjo. Prisrčen aplavz je dokazal predavateljici priznanje poslušalcev.

Slučajnosti. 1. Razpravljalo se je glede članarine, ki jo nekateri člani še dolgujejo bivšemu učiteljskemu društvu. Predsednik nasvetuje, naj bi se ista čimprej poravnala. 2. Predsednik je povabil člane, naj se pri glasloju za predavanje na prihodnjem zborovanju. 3. Z ozirom na slučaj Moderndorferja se je razvil razgovor o premeščanjih. Odoberati moramo prizadevanje poverjeništvu UJU za ustavitev premeščanj.

Prihodnje zborovanje bo dne 13. junija v Rogatcu. Tajnica.

+ Učiteljsko društvo za krški okraj je zborovalo dne 12. marca t. l. v Št. Jerneju. Kljub temu da je ta kraj precej oddaljen od železnice, se je zborovanja udeležilo nad 50 tovarišev in tovarišic.

Predsednik tov. Vanič je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, tako tudi sreskega prosvetnega referenta tov. Levstika, tov. Gruma, g. Plavšaka, tov. upokojenega šolskega upravitelja V. Gebauerja in tudi goste, t. j. tovariše, ki do sedaj še niso prestopili k udruženju UJU.

Ob sklepu svojega poročila omenja tovariš predsednik, da je v srezu izstopilo 8 tovarišev(ice) iz društva. Njegovemu poročilu sta sledili še tajniško in blagajniško. Ko nadalje omenja, da je zadržal referent tovariš Skulj, ki naj bi predaval o Pestalozziju, nastopi mesto odsotnega tovariš Grum s temo: »Načrti in problemi šolstva v drugih državah«. G. referent se je tako dobro poglobil v svoje delo, da je v svojih začetnih mislih izluščil pravo jedro in s tem pokazal, da je delo završilo strokovno, za kar je žel vsestransko priznanje. Sledilo je predsednikovo poročilo širjega sosveta, v katerem je predložil natančno sliko o delovanju bivšega poverjeništvu, iz česar je razvidno, da je bil že skrajni čas, da je vse delo prevzelo novo poverjeništvu.

O »tovarištvu« je predaval tov. Lomšek, nakar se je razvila živahna debata, v katero so posegli tovariši Požar, Špenko, Petelin, Golobi dr. — za tem je bilo zaključno zborovanje. — Zborovalce je brzojavno pozdravil tov. Bizjak, ki je bil uradno zadržan in učiteljsvo osnovne šole v Mokronogu.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 5. marca t. l. v Ormožu ob 86%ni udeležbi članstva.

Predsednik omenja dogodke zadnjega časa, ki zadevajo učiteljski stan, med temi k varen razdori v učiteljskih vrstah ter smrt dolgoletnega šolskega nadzornika v našem okraju g. Matije Herica; njegovemu spominu se oddolžijo navzoči s trikotnim »Slavo« Poroča tudi, da je rodil rikotni tečaj v Ormožu lepe uspehe po naših šolah.

Dopisi: Na dopis pevskega zboru UJU učiteljskega se sklene: a) Naše društvo ne pristopi kot ustanovnik k zboru, ker blagajna ne dopušča. b) Od 1. aprila t. l. plača vsak član skupno z drugimi prispevki vsak šolski mesec 1 Din članarine za zbor. c) Kot njegov poverjenik fungira društveni odbor. — Za društvo dr.

žavnih upokojencev in upokojenjk se nabere med članstvom 130 Din prostovoljnih prispevkov. — Tajnika CM družbe pozove društveni odbor po svoji uvidenosti, da predava o družbinem delu za povzdigo obmejega šolstva.

Sklepi in slučajnosti. Na predlog tov. Rajšpa sklenejo zborovalci v zadevi prepošvede uporabe šolskih prostorov za tamburaške vaje, da se objavi ta slučaj v »Učit. Tov.« v ilustracijo, kako hvaležno je izvenšolsko prosvetno delo učiteljskega na deželi, ki mu ga nalagajo šolske oblasti.

Za sejo glavnega odbora UJU v Beogradu se pošlje našemu poverjeništvu sledeči predlog: Finančno ministrstvo naj upoštevja pri sestavi svojega proračuna predvsem zaostanke na naših plačah in pokojninah, posebno iste iz prejšnjih let, da bodo prišli prizadeti vendar enkrat že do svojih zasluženih plač in pokojnin. V našem društvu je slučaj, ko ima upokojenka dobiti nad 14.000 Din na ostanku iz leta 1924.

»Učiteljski Tovariš« naj posveča večjo pozornost poročilom pod rubriko »Učiteljski pravnik«, da se ne bo zopet dogodilo, da nastanejo zmešnjave, kakor se je to zgodilo o priliki sklepa 1. polletja tekočega šolskega leta, ko je bila tozadevna naredba iz Finkove zbirke napačno objavljena. (Objavljen je bil odlok, ki je bil izdan v ljubljanski oblasti. — Op. uredn.).

Na predlog tov. Megla se zbirajo prostovoljni prispevki za »Učit. dom« v Mariboru namesto venca na grob umrlega ravnatelja g. Matije Pirca. Nabralo se je 130 Din. Na isti način se počasti na predlog tov. Rajšpa spomin umrlega nadzornika g. Matije Herica ter se skupi med člani 112 Din za Učit. dom.

Prihodnje zborovanje bo v Čakovcu o priliki zborovanja Medjimurskega učiteljskega društva.

+ Učiteljsko društvo UJU za kočevski okraj je zborovalo v Kočevju dne 18. marca 1927. Zborovanju je prisostvovalo 71 članov(ice).

Predsednik tov. Fr. Ločniškar otvori zborovanje ob 10. uri, pozdravi tov. poverjenika And. Skulja, predavatelja tov. Leona Pibrovca ter zastopnika Učit. pevskega zbora v Ljubljani tov. Karla Puharja.

Predavanje: Tov. Leo Pibrovce izvaja svoje predavanje po sledečih točkah: a) o izobrazbi v splošnem; b) o načrtih delovne šole; c) delotvorni pouk v šoli; d) ročno udejstvovanje pri pouku; e) delovni pouk v posameznih razredih; f) celokupen pouk pri mladini (f) razlika med staro in novo šolo. Predavatelj je s svojim stvarnim in zelo nazornim referatom odkril zbranimu učiteljsstvu čisto nova pota, po katerih ima hoditi moderna delovna šola; pokazal je v njem vso svojo vneto in gorečnost in izobrazbo za novo šolo ter podal nešteto nasvetov, pridobljenih na podlagi izkušnje dveletnega prizadevanja in udejstvovanja s poukom mladine po načelih modernega časa. Za to svoje globoko in dobro zasnovano predavanje je žel tov. predavatelj od strani pazno sledečega učiteljskega buren aplavz.

Nato sledi predavanje tov. Andreja Skulja o šolskem vrtu in njega umni uporabi. Predavatelj najprej teoretično obrazloži važnost in pomen kmetijskega pouka na šolah sploh in poudarja koristi, ki jih mora narod imeti od tega. V drugem delu svojega predavanja pa preide k praktičnemu udejstvovanju na šolskem vrtu. Vrt je treba urediti tako, da ustreza lepotičnim in praktičnim zahtevam. Svoje predavanje je ponazoril s sliko. Tov. predsednik tovariša predavatelja obenem z zahvalo za njegov referat poprosi, da bi se odzval vabilu in prišel iznova predavat na socialno-pedagoški tečaj, ki ga namerava Kočevsko učiteljsko društvo prirediti ob koncu letošnjega šolskega leta v Kočevju.

Poročilo društvenega podpredsednika tov. H. Kmeta o seji širjega sosveta UJU v Celju, dne 2. februarja 1927. Poročevalec poroča o poteku te seje, na kateri se je v glavnem razpravljalo o gospodarskem stanju učiteljske organizacije UJU poverjeništvu Ljubljana v zadnjih 4 letih.

K tej točki se oglasi tov. poverjenik A. Skulj ter poda članstvu še nekatere pojasnila v svrhu informiranosti in poznanja dejanskega stanja. Dotakne se tudi slučaja tov. Moderndorferja.

Zborovanje se prekine ob 1/4 na 13. uro in nadaljuje ob 15. uri.

Predsednik poroča o sklepu odbora, da se priredi letos ob koncu šolskega leta socialno-pedagoški tečaj. Utemeljuje potrebo in korist takega tečaja za učiteljsvo, ki mora skrbeti, da se vedno in vsestransko izobrazuje in ne zastaja za drugimi stanovi.

K tej točki se oglasi tov. Mervič, ki tudi povdarja potrebo izobrazbe učiteljskega, ako hoče to uspešno vršiti svojo dolžnost.

Tov. Peterlin izrazi željo, naj bi učiteljsvo samo sklenilo, ali sploh želi takšen tečaj. Dan na glasovanje je bil ta sklep z veliko večino sprejet. Sklene se tudi povabiti k temu tečaju zlasti učiteljska društva iz Dolenjske.

Tov. Puhar je utemeljeval potrebo učiteljskega zboru, njegov namen in korist za učiteljski stan. Predlog, ki je bil soglasno sprejet, se glasi: Učiteljsko društvo za kočevski okraj pristopi k centralnemu učiteljskemu zboru kot ustanovni član z enkratnim prispevkom 500 Din; člani društva pa vsi pristopijo k omenjenemu pevskeemu zboru kot podporne člani, pričeni z januarjem 1927.

—pz Pristop meščanskošolskega učiteljskega zveza v Zvezo državnih nameščenec. Na obnem zboru v Celju so sklenili meščanskošolski učitelji, da pristopijo k Zvezi.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—e Kakor poročajo dnevni listi je premeščen tov. Pivk iz Toplice v Dole po čl. 71. čin. zak. Poverjeništvu UJU ni prejelo o tem nobenega obvestila, ne od prizadetega in ne od okrajnega društva. Če prejme poverjeništvu potrebne avtentične podatke in poročilo — za kar ne moremo smatrati poročila dnevnih listov in ne krik, ki ga bo morda vzdignilo tudi »Edinstvo« — bomo o slučaju podrobneje poročali brez oziroma levo ali desno. Iz tega slučaja je razvidno, kako škodljivo je, da je »Edinstvo« razdvajilo učiteljske vrste. »Edinstvo« svetujemo, naj resno presodi tudi ta slučaj preden kaj piše in naj ne tira s kakimi tiradami mladih ljudi v lastno nesrečo!

—e »Če bo kdo verjel« Učit. Tovarš, ki se je povzpela že tako daleč, da je pričel v svojih predalnih priporočati »Slovenskega učitelja«, glasilu Slomškove družbe — tako piše velikonočno »Jutro«. — Političnemu beležniku »Jutra« svetujemo, naj ne smatra učiteljskega za take mameluke, ki bi ne smeli vedeti za vse pedagoške liste, ki izhajajo in bi ne smeli čitati tudi drugih pedagoških listov. Z omejenostjo se ne širi naprednost! Zaradi tega, če bo čital razne pedagoške liste, se ne bo izneveril noben napreden učitelj in tudi »Učit. Tovarš« ne bo odbil s tem nobenega naprednega učitelja, pač pa bi svetovali »Jutru«, naj pomeče pred svojim pragom, saj še ni daleč čas, ko se je povzpelo tako daleč, da je udarjalo v listu po lastnih političnih pristaših. Presodi naj malo, kaj več škoduje napredni stvari.

—e »Učiteljsko društvo so nam bila vse. Čestokrat smo zatajili sami sebe in delali za skupnost.« Te lepe besede je izgovoril na obnem zboru nekega učiteljskega društva dne 6. aprila, ko je proslavljal zasluge vzornega tovariša odlikovanca g. nadzornika. Tako je bilo nekdanj. In danes, g. nadzornik? Kdo je razbil enotno učiteljsko organizacijo? Mi smo privedli v njo še one, ki so bili zunaj zaradi nestrpnosti lastnih kolegov. —i.

—e Predstavitev po § 71. obsoja najbrž neki tovariš v velikonočni številki »Jutra«, ker se je ta pripetila nekemu učitelju pri stahu SDS. V koliko je ta predstavitev res partizanska, mi ni znano, ker je v ljubljanski oblasti. Začudil sem se pa, ko sem čital obsodbo v glasilu stranke, katera se imenuje napredna, a se je ravno ta § grdo izrabljala celo proti naprednim učiteljem takrat, ko je bila ta stranka v vladi in so vodili prosveto njeni pristaši. Kje je tu logika in doslednost? Stališče organizacije glede § 71. je dovolj jasno. — i. Iz Mariborske oblasti.

—e S soodgovornostjo in sokrivdo za gospodarsko stanje in ugotovitve iz dobe prejšnjega poverjeništvu operirajo se vedno zlasti tovariši v nasprotnem taboru, pa tudi nekateri naši ter propagirajo izstop tistih članov ožjega sosveta, kateri so imeli preje to, takrat dvomljivo čast, kakor vidimo sedaj. Če nimajo drugega sredstva, s tem ne bodo zmagali. Zadeva se je temeljito in vsestransko pojasnila že v Celju, pojasnila pa se bode še pred sodiščem, ko pride prilika in čas. Zdej pa naj dokažejo javno in jasno vsi tisti, ki tako radi namigujejo, le en greh v tem oziru, ki bo držal kot dokaz sokrivde in soodgovornosti tistim trem članom tudi sedanjega ožjega sosveta. Kakor hitro so ti zaznali za visoke dolge, so takoj storiili svojo dolžnost. Ovirali so jih drugi! Brez dokazov so kričali podobni tistem, ki je trdil, da je tatvine sokriv tudi policaj, ker je tatu odkril in prijel. Ves trud je docela brez uspeha! Izmišljajte si še take intrige, enotnosti v sedanjem poverjeništvu ne pridete blizu. Dokazi glede sokrivde in soodgovornosti so bili podani v Celju in so pripravljeni tudi za sodišče! —i.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Upokojitve. Na predlog ministra prosvete so trajno upokojeni: Fr. Baf, okr. šolski nadzornik v Kastvu; Matilda Blagajne-Gorišek, učiteljica v Ljubljani; Avgust Sabec, učitelj v Dramljah pri Celju; Ana Pfeifer, učiteljica manjšinske osnovne šole v Ljubljani; Ignacij Strmečki, učitelj v Ksaveriju pri Gornjem gradu in Marija Marok-Sedej, učiteljica v Ljubljani.

—i Napredovanja. V 3. grupo II. kategorije: Fran Mejač, Nada Fakin-Gruden, Bernarda Ritter-Stibrič, Marija Piano, Angela Sadar-Vorbach, Pavla Zotter; v 4. grupo II. kategorije: Friderik Hegler, Anica Slapšak, Stanislava Bohté, Josipina Zumer, Štefanija Smalc, Antonija Ulčar, Ivan Baškovič, Ladislav Kraker, Ana Kiferle, Angela Lorber, Zmagoslav Konečnik, Franc Erzenjak, Zmagoslava Serajnik, Marija Kavce, Josipina Jecl, Jadriga Hudales-Matela, Jožica Osterc, Andrej Zvan, Olga Bračič, Angela Stani, Angela Hauptman, Cecilija Kukovec, Feliks Gröhl, Hilda Požar, Josip Križnič; v 1. grupo služitelja: Karol Sič.

—i Napredovanja: V 1. grupo II. kategorije: Pavel Zajc, veroučitelj; Amalija Macak-Reichmann, Marija Papst-Majcen, Mara Pöckerich-Lazar, Simon Radatovič; v 2. grupo II. kategorije: Ivan Stegovec, Rudolf Obrekar, Katarina Košiča, Justina Weber-Kaušek, Ruža Gosak, Jernej Čebul, P. Gratus Kostanjšek, Eliza Kert, Vojteh Hren, Stefan Lutar, Marija Jager, Katica Maslov-Plepel.

Književnost in umetnost.

—k Dr. Stanislav Bevk: Botanika za šolo in dom (s 304 slikami in 41 podobami v barvotisku). Cena v platno vezani knjigi 150 Din. 4. Strani 447. Ljubljana 1927. Družbena založba šolskih knjig in učil.

Ta knjiga ni spisana na brzo roko, ampak je sad mnogoletnega truda in brezprimernosti. Napisal jo je priznani strokovnjak dr. Bevk, mož, kot ga izza Pavlinovih časov Slovenci še nismo imeli. — V prvem poglavju najdemo fiziologijo in anatomijo rastlin, v drugem staničnice in celnice, povsod z vidika biologije, v tretjem rastlinske združbe, v četrtem pa organografijo. Prav izvrstno bodo služili ključji za rodove in vrste, kar je nad vse praktičen priatek, zlasti za začetnike. Znanstveno-slovenski slovarček in obširno stvarno kazalo povečava v prav izdatni meri uporabnost knjige.

Založba šolskih knjig je z Bevkovo Botaniko zamašila občutno vrzel na slovenskem znanstvenem polju. Nobena šola ne sme ostati brez te knjige, ker bo nudila zlasti učiteljsstvu neizčrpen vir samojzobrazbe in napredka. Starši naj jo kupijo za dar svojim ljudski šoli odraslim otrokom, ki imajo veselje za naravo in dali jim bodo darilo, ki bo imelo trajno vrednost.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo za celjski okraj bo zborovalo v soboto 7. majnika v Petrovčah. Dnevni red tvorijo: društvena poročila, volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino, predlog glede volitev novega odbora in slučajnosti. Glavna točka dnevnega reda bo pa predavanje tov. Elize Kukovčeve: O učenčevem vprašanju pri pouku. (V smislu doslednega udejstvovanja učnega načela samodelavnosti). Po možnosti nastopi pri obedu celjski orkester. Začetek ob 8. uri.

Poročila:

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. aprila na Spodnji Polskavi.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti tov. Čuček, ki je došel kot upokojenec med nas, prečita došle dopise ter poročila o poteku in sklepih zadnje odborne seje. Tov. blagajnik se pritožuje, da so med nami še nekateri zamudniki, ki še dolgujejo na lanskim članarini ter jih opozarja, da store svojo dolžnost! Preloži se ponovno pregled računov, dokler ne bodo dolgovi poravnani in blagajna v redu!

Tov. Planer se je udeležil obnega zborovanja U. D. v Mariboru ter poda k poročilu v 33. številki »Učit. Tov.« nekaj pojasnil. Omeni, da se je članarina znižala na 20 Din ter pričakuje pristop vseh navzočih v to društvo. Tov. predsednik priporoča sicer društvo vsem onim, ki imajo interes na njem, toda siliti koga, da vstopi — ne more!

Zvečer ob 8. uri in v nedeljo dne 10. ob 3. uri popoldne uprizarajo člani našega učiteljskega društva v Slov. Bistrici igro »Vozel« v prid U. D. v Mariboru. Pri tem obvestilu je vzbudilo ogorčenje dejstvo, da znaša državna taksa za ti dve predstavi 677 Din.

Sledilo je predavanje tov. Planerja o matematični geografiji v višjih razredih osnovnih šol. Podal je v učnih slikah snov ter pokazal pot, po kateri pridemo z lahkoto na podlagi delovnega principa do smotra.

+ Občni zbor učiteljskega društva za Mežiško dolino se je vršil dne 15. januarja t. l. na Prevaljah.

Predsednik tov. Feinig nam je podal v svojem letnem poročilu na njemu lasten jednat način sliko našega položaja v šolskem in stanovskem oziru. V šolski politiki centrale, v delovanju naše centralne uprave pogrešamo programatično smer. O resnih reformah na šolskem polju se ne razmišlja, pač pa imamo zabeležiti nekaj ponesrečenih eksperimentov, kakor na brzo roko izdelani učni načrt za osnovne šole. Še manj razveseljiva je bilanca v pogledu na naš gnotni in pravni položaj. Stalno se čutimo državni nameščenci ogroženi v priborjenih svojih pravicah, kar sili uradnike vseh kategorij, da strnejo svoje vrste v skupno obrambo. To dejstvo se izraža tudi v notranjem življenju našega Udruženja, kojega smer postaja vedno odločnejše stanovska.

Letno poročilo tajnikovega namestnika tov. Galloba se spominja častne vloge našega društva v našem stanovskem pokretu ter navaja predavanja strokovne in obče izobraževalne vsebine, kakor tudi en tečaj, ki ga je društvo v tekočem letu priredilo. V raznih resolucijah je povzdignilo svoj glas za pravice učiteljskega in so bile te resolucije vedno predmet temeljitih debat. Po inicijativi društva se je pričela akcija za ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih tečajev v našem srezu, ki obeta najlepše uspehe. V Mežici smo dobili meščansko šolo, za koje ustanovitev imajo svoje zasluge tudi člani našega društva. Tov. Košičurj smo postavili lep nagrobni spomenik.

Iz poročila marljive naše blagajničarke je razvidno, da je društvo vse svoje obveznosti poravnalo in da je v njem včlanjeno vse učiteljsvo v okraju.

Volitve so imele sledeči rezultat: predsednik tov. Feinig, odborniki: Mencin, Doberšek, Kertova, Gačnik, Gallob.

Članarina se je določila na letnih 150 Din, za obrambni sklad pa letnih 120 Din.

O najnovejšem projektu osnovnošolskega zakona je poročal tov. Mencin, pregledno navajajoč njegove hibe in vrline. Po daljši debati se je prepustila formulacija in natančnejša utemeljitev naših zahtev odboru.

Situacijsko poročilo je podal tovariš Doberšek ter pojasnil razplet in stanje Moderndorferjeve zadeve. Od nje je predlagana resolucija je bila po daljši debati z raznimi spremembami enoglasno sprejeta. Ker jo je »Učiteljski Tovarš« že objavil, je tukaj ne navajamo.

Na interpelacijo tov. Gačnika glede gospodarskega ter tov. Dominka glede splošnega položaja v našem poverjeništvu, je kratko odgovoril tov. Mencin, pridružio si obširnejše poročilo za prihodnje zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za srez Šmarje-Rogatec je zborovalo dne 2. aprila v Rogatcu. Udeležba je bila prav dobra.

Poročilo predsednika. Po običajnem pozdravu je predsednik prečital dopise nekaterih odsotnih članov. Javil je, da so društvena pravila odobrena. Društvo državnih upokojencev za Slovenijo se je izplačalo iz društvene blagajne 100 Din. Poročila se vzamejo na znanje in odobrijo.

Dopisi. 1. Glede na dopis učiteljskega društva za celjski okraj, se soglasno sklene, vložiti prošnjo na velikega župana v Mariboru za ustanovitev komisije Zdravstvenega odseka v Celju. 2. Dopis C. M. družbe, ki vabi, naj bi se poživile C. M. podružnice, se vzame na znanje. 3. Dopis poverjeništvu UJU glede strankarskega boja v dnevnikih, se je vzel z zadovoljstvom na znanje. 4. Glede dopisa tov. Karla Doberška v Prevaljah v zadevi slučaja tov. Moderndorferja se sklene soglasno, da bo vsak član tri mesece zaporedoma prispeval po 3 Din k dopornini. 5. Glede na poročilo obnega zborovanja Učit. doma v Mariboru priporoča predsednik, naj bi se članstvo, ki že ipak plačuje za to akcijo redni prispevek, spomnilo Učit. doma še ob svatbah, pogrebih in drugih žalostnih in veselih priložnostih ter zanj nabiralo darove.

Poročilo o seji širjega sosveta. Nato je predsednik podal poročilo o seji širjega sosveta UJU v Celju. Poročevalec je pohvalno ocenil delo sedanjega poverjeništvu.

Predavanje. O samodelavnosti učencev pri pouku in kako jih pripravimo, da stavijo vprašanja in učnih zadevah, je predavala tov. E. Kukovčeva. Skrbno sestavljeno predavanje je članstvo poslušalo z veliko pozornostjo. Prisrčen aplavz je dokazal predavateljici priznanje poslušalcev.

Slučajnosti. 1. Razpravljalo se je glede članarine, ki jo nekateri člani še dolgujejo bivšemu učiteljskemu društvu. Predsednik nasvetuje, naj bi se ista čimprej poravnala. 2. Predsednik je povabil člane, naj se pri glasloju za predavanje na prihodnjem zborovanju. 3. Z ozirom na slučaj Moderndorferja se je razvil razgovor o premeščanjih. Odboravati moramo prizadevanje poverjeništvu UJU za ustavitev premeščanj.

Prihodnje zborovanje bo dne 13. junija v Rogatcu. Tajnica.

+ Učiteljsko društvo za krški okraj je zborovalo dne 12. marca t. l. v Št. Jerneju. Kljub temu da je ta kraj precej oddaljen od železnice, se je zborovanja udeležilo nad 50 tovarišev in tovarišic.

Predsednik tov. Vanič je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, tako tudi sreskega prosvetnega referenta tov. Levstika, tov. Gruma, g. Plavšaka, tov. upokojenega šolskega upravitelja V. Gebauerja in tudi goste, t. j. tovariše, ki do sedaj še niso prestopili k udruženju UJU.

Ob sklepu svojega poročila omenja tovariš predsednik, da je v srezu izstopilo 8 tovarišev(ice) iz društva. Njegovemu poročilu sta sledili še tajniško in blagajniško. Ko nadalje omenja, da je zadržal referent tovariš Skulj, ki naj bi predaval o Pestalozziju, nastopi mesto odsotnega tovariš Grum s temo: »Načrti in problemi šolstva v drugih državah«. G. referent se je tako dobro poglobil v svoje delo, da je v svojih začetnih mislih izluščil pravo jedro in s tem pokazal, da je delo završilo strokovno, za kar je žel vsestransko priznanje. Sledilo je predsednikovo poročilo širjega sosveta, v katerem je predložil natančno sliko o delovanju bivšega poverjeništvu, iz česar je razvidno, da je bil že skrajni čas, da je vse delo prevzelo novo poverjeništvu.

O »tovarištvu« je predaval tov. Lomšek, nakar se je razvila živahna debata, v katero so posegli tovariši Požar, Špenko, Petelin, Golobi dr. — za tem je bilo zaključno zborovanje. — Zborovalce je brzojavno pozdravil tov. Bizjak, ki je bil uradno zadržan in učiteljsvo osnovne šole v Mokronogu.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 5. marca t. l. v Ormožu ob 86%ni udeležbi članstva.

Predsednik omenja dogodke zadnjega časa, ki zadevajo učiteljski stan, med temi kvaren razdor v učiteljskih vrstah ter smrt dolgoletnega šolskega nadzornika v našem okraju g. Matije Herica; njegovemu spominu se oddolžijo navzoči s trikotnim »Slavo« Poroča tudi, da je rodil rikotorni tečaj v Ormožu lepe uspehe po naših šolah.

Dopisi: Na dopis pevskega zborovanja UJU učiteljskega se sklene: a) Naše društvo ne pristopi kot ustanovnik k zboru, ker blagajna ne dopušča. b) Od 1. aprila t. l. plača vsak član skupno z drugimi prispevki vsak šolski mesec 1 Din članarine za zbor. c) Kot njegov poverjenik fungira društveni odbor. — Za društvo dr.

žavnih upokojencev in upokojenjk se nabere med članstvom 130 Din prostovoljnih prispevkov. — Tajnika CM družbe pozove društveni odbor po svoji uvidevnosti, da predava o družbinem delu za povzdigo obmejega šolstva.

Sklepi in slučajnosti. Na predlog tov. Rajšpa sklenejo zborovalci v zadevi prepošvede uporabe šolskih prostorov za tamburaške vaje, da se objavi ta slučaj v »Učit. Tov.« v ilustracijo, kako hvaležno je izvenšolsko prosvetno delo učiteljskega na deželi, ki mu ga nalagajo šolske oblasti.

Za sejo glavnega odbora UJU v Beogradu se pošlje našemu poverjeništvu sledeči predlog: Finančno ministrstvo naj upošteva pri sestavi svojega proračuna predvsem zaostanke na naših plačah in pokojninah, posebno iste iz prejšnjih let, da bodo prišli prizadeti vendar enkrat že do svojih zasluženih plač in pokojnin. V našem društvu je slučaj, ko ima upokojenka dobiti nad 14.000 Din na ostanku iz leta 1924.

»Učiteljski Tovarš« naj posveča večjo pozornost poročilom pod rubriko »Učiteljski pravnik«, da se ne bo zopet dogodilo, da nastanejo zmešnjave, kakor se je to zgodilo o priliki sklepa 1. polletja tekočega šolskega leta, ko je bila tozadevna naredba iz Finkove zbirke napačno objavljena. (Objavljen je bil odlok, ki je bil izdan v ljubljanski oblasti. — Op. uredn.).

Na predlog tov. Megla se zbirajo prostovoljni prispevki za »Učit. dom« v Mariboru namesto venca na grob umrlega ravnatelja g. Matije Pirca. Nabralo se je 130 Din. Na isti način se počasti na predlog tov. Rajšpa spomin umrlega nadzornika g. Matije Herica ter se skupi med člani 112 Din za Učit. dom.

Prihodnje zborovanje bo v Čakovcu o priliki zborovanja Medjimurskega učiteljskega društva.

+ Učiteljsko društvo UJU za kočevski okraj je zborovalo v Kočevju dne 18. marca 1927. Zborovanju je prisostvovalo 71 članov(ice).

Predsednik tov. Fr. Ločniškar otvori zborovanje ob 10. uri, pozdravi tov. poverjenika And. Skulja, predavatelja tov. Leona Pibrovca ter zastopnika Učit. pevskega zbora v Ljubljani tov. Karla Puharja.

Predavanje: Tov. Leo Pibrovce izvaja svoje predavanje po sledečih točkah: a) o izobrazbi v splošnem; b) o načrtih delovne šole; c) delotvorni pouk v šoli; d) ročno udejstvovanje pri pouku; e) delovni pouk v posameznih razredih; f) celokupen pouk pri mladini (f) razlika med staro in novo šolo. Predavatelj je s svojim stvarnim in zelo nazornim referatom odkril zbranimu učiteljskemu čisto nova pota, po katerih ima hoditi moderna delovna šola; pokazal je v njem vso svojo vneto in gorečnost in izobrazbo za novo šolo ter podal nešteto nasvetov, pridobljenih na podlagi izkušnj dvetletnega prizadevanja in udejstvovanja s poukom mladine po načelih modernega časa. Za to svoje globoko in dobro zasnovano predavanje je žel tov. predavatelj od strani pazno sledečega učiteljskega buren aplavz.

Nato sledi predavanje tov. Andreja Skulja o šolskem vrtu in njega umni uporabi. Predavatelj najprej teoretično obrazloži važnost in pomen kmetijskega pouka na šolah sploh in poudarja koristi, ki jih mora narod imeti od tega. V drugem delu svojega predavanja pa preide k praktičnemu udejstvovanju na šolskem vrtu. Vrt je treba urediti tako, da ustreza lepotičnim in praktičnim zahtevam. Svoje predavanje je ponazoril s sliko. Tov. predsednik tovariša predavatelja obenem z zahvalo za njegov referat poprosi, da bi se odzval vabilu in prišel iznova predavat na socialno-pedagoški tečaj, ki ga namerava Kočevsko učiteljsko društvo prirediti ob koncu letošnjega šolskega leta v Kočevju.

Poročilo društvenega podpredsednika tov. H. Kmeta o seji širjega sosveta UJU v Celju, dne 2. februarja 1927. Poročevalec poroča o poteku te seje, na kateri se je v glavnem razpravljalo o gospodarskem stanju učiteljske organizacije UJU poverjeništvu Ljubljana v zadnjih 4 letih.

K tej točki se oglasi tov. poverjenik A. Skulj ter poda članstvu še nekatere pojasnila v svrhu informiranosti in poznanja dejanskega stanja. Dotakne se tudi slučaja tov. Moderndorferja.

Zborovanje se prekine ob 1/4 na 13. uro in nadaljuje ob 15. uri.

Predsednik poroča o sklepu odbora, da se priredi letos ob koncu šolskega leta socialno-pedagoški tečaj. Utemeljuje potrebo in korist takega tečaja za učiteljsvo, ki mora skrbeti, da se vedno in vsestransko izobrazuje in ne zastaja za drugimi stanovi.

K tej točki se oglasi tov. Mervič, ki tudi povdarja potrebo izobrazbe učiteljskega, ako hoče to uspešno vršiti svojo dolžnost.

Tov. Peterlin izrazi željo, naj bi učiteljsvo samo sklenilo, ali sploh želi takšen tečaj. Dan na glasovanje je bil ta sklep z veliko večino sprejet. Sklene se tudi povabiti k temu tečaju zlasti učiteljska društva iz Dolenjske.

Tov. Puhar je utemeljeval potrebo učiteljskega zborovanja, njegov namen in korist za učiteljski stan. Predlog, ki je bil soglasno sprejet, se glasi: Učiteljsko društvo za kočevski okraj pristopi k centralnemu učiteljskemu zboru kot ustanovni član z enkratnim prispevkom 500 Din; člani društva pa vsi pristopijo k omenjenemu pevskeemu zboru kot podporne člani, pričeni z januarjem 1927.